

عنوان درس: چرا اروپا قاره‌ای سرسبز و بدون بیابان است؟

هدف کلی: آب و هوا و پوشش گیاهی اروپا

هدف‌های جزئی:

- ۱- آگاهی از این که تمام اروپا از نظر آب و هوایی در منطقه‌ی معتدل قرار دارد.
- ۲- آشنایی با انواع آب و هوا، در اروپا.
- ۳- آشنایی با بادهایی که اروپا را تحت تأثیر قرار می‌دهند.
- ۴- آشنایی با چگونگی تأثیر آب و هوا در ایجاد پوشش گیاهی غنی در اروپا.
- ۵- آشنایی با جنگل‌های اروپا و قلمرو انواع آن.
- ۶- آشنایی با انواع پوشش گیاهی.

هدفهای رفتاری: دانش‌آموزان پس از پایان درس باید بتوانند:

- ۱- دلیل اعتدال آب و هوای قاره‌ی اروپا را بیان کنند.
- ۲- انواع آب و هوای اروپا را نام ببرند و محدوده‌ی تقریبی هر یک را روی نقشه‌ی موضوعی نشان دهند.
- ۳- انواع بادهای اروپا و سرزمین‌هایی را که تحت تأثیر قرار می‌دهند توضیح دهند.
- ۴- علل این را که تقریباً همه جای اروپا سرسبز و دارای جنگل است بیان کنند.
- ۵- انواع پوشش گیاهی در اروپا را نام ببرند.
- ۶- نمونه‌هایی از انواع جنگل‌ها را نام ببرند و محدوده‌ی تقریبی آن‌ها را بیان کنند.

روش پیشنهادی ارائه‌ی درس: از دانش‌آموزان

بخواهید که موقعیت اروپا را نسبت به قطب شمال و خط استوا تعیین کنند تا متوجه شوند که اروپا مابین این دو ناحیه‌ی سرد و گرم جهان قرار گرفته

و سایل موردنیاز: نقشه‌ی جهان‌نما،

عکس‌هایی از مناظر گیاهی اروپا، نقشه‌ها و عکس‌های کتاب درسی، در صورت امکان رسم نقشه‌ی اروپا روی تخته و تهیه‌ی ماکت انواع پوشش گیاهی اروپا.

پاسخ صحیح فعالیت‌های کتاب:

- ۱- فنلاند (سرد) ایتالیا (مدیترانه‌ای)
انگلستان (اقیانوسی) ایرلند (اقیانوسی)
ایسلند (قطبی)

توجه: این فعالیت به منظور استفاده و خواندن نقشه‌ی موضوعی طرح شده است تا جایی که ممکن است سعی کنید در ارزش‌یابی از ذکر نام نواحی مختلف و تعیین آب و هوای آن بدون نقشه خودداری کنید.

۲- مرکز و شرق، آب و هوای قاره‌ای دارای زمستان‌های سرد و تابستان‌های گرم است. (اختلاف زیادی در دمای شب و روز و زمستان و تابستان وجود دارد). بارندگی کم است.

۳- بدلیل این که مرکز و شرق اروپا از دریا دورند. آب و هوای مدیترانه‌ای دو ویژگی دارد: زمستان‌های معتدل، تابستان‌های گرم و خشک.

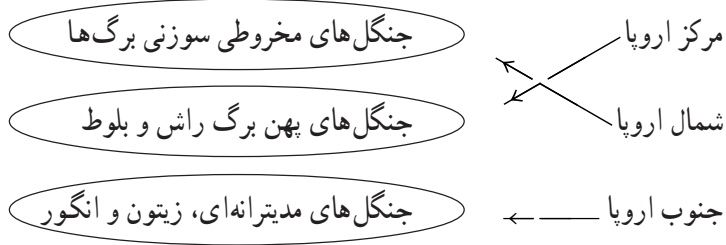
۴- به علت وزش بادهای گرم و خشکی که از صحرای بزرگ آفریقا به این ناحیه می‌وزد.

است و به همین دلیل سرزمینی معتدل است. سپس توجه آنها را به نقشه‌ی انواع آب و هوای اروپا در کتاب درسی جلب کنید و بخواهید با توجه به راهنمای نقشه انواع آب و هواهای اروپا را نام ببرند. در صورت امکان با ترسیم نقشه‌ی اروپا روی تخته و با گچ رنگی محدوده‌ی انواع آب و هواها را معین کنید و مشخصات هر نوع را توضیح دهید. به همین ترتیب بادهایی که اروپا را تحت تأثیر قرار می‌دهند با رسم پیکان‌هایی بر روی نقشه نشان دهید. برای یادگیری بهتر می‌توانید جدولی نیز به شکل زیر رسم کنید و با کمک دانش‌آموزان پس از تعیین محدوده‌ی هر نوع آب و هوا ویژگی‌های آن را نیز بنویسید.

پوشش گیاهی را نیز مانند آب و هوا با سؤال و جواب از دانش‌آموزان و با استفاده از نقشه‌ی کتاب تدریس کنید. درباره‌ی محصولات مدیترانه‌ای، علل پوشش گیاهی غنی و سرسبز در همه‌جای اروپا و عدم وجود بیابان در این قاره را توضیح دهید.

آب و هواهای اروپا

نوع آب و هوا	محدوده‌ی تقریبی (گستره‌ی جغرافیایی)	ویژگی‌ها
قطبی	شمال اسکاندیناوی، ایسلند	سرما شدید
سرد	سوئد، فنلاند، شمال شرقی اروپا	زمستان سرد و طولانی با بارش برف تابستان کوتاه و خنک
اقیانوسی	نواحی مجاور اقیانوس اطلس، انگلستان، ایرلند	زمستان معتدل - تابستان خنک، مرطوب و پرباران
مدیترانه‌ای	نواحی جنوب اروپا و سواحل مدیترانه	زمستان معتدل و مرطوب، تابستان گرم و خشک
قاره‌ای (بری)	مرکز و شرق اروپا	زمستان‌های سرد، تابستان‌های گرم

۷- جدول زیر را کامل کنید :

بادهای مهم قاره ی اروپا

مبدأ وزش	باد
.....	غربی
صحرای بزرگ افریقا
.....

۸- آیا بادهای سرد از کوه های آلپ به ناحیه

جنوب و مدیترانه ای اروپا می وزند؟

بلی خیر

دانستنی های معلّم:

آب و هوای مدیترانه ای: به آب و هوای ویژه ی

سرزمین های پیرامون دریای مدیترانه و همچنین آب و

هوای مناطق دیگری که همانند آب و هوای مدیترانه ای

باشد گفته می شود این گونه آب و هوا معمولاً در زمستان

با بارندگی فراوان همراه است و در مقابل تابستان های

نسبتاً گرم و خشک به همراه دارد. آب و هوای

مدیترانه ای از نظر کشاورزی بسیار ممتاز بوده و قابلیت

آن از نظر رویش گیاهان و میوه ها درخور توجه است.

از جمله میوه های خاص این گونه مناطق انگور، زیتون

و مرکبات است.

نمونه ی پرسش های ارزش یابی:

۱- تعیین کنید هریک از پوشش های گیاهی

زیر بیشتر در کدام نواحی آب و هوایی اروپا وجود

دارند؟

۲- چرا بیشتر وسعت اروپا را جنگل و چمن زار

پوشانده است؟

۳- کدام عامل آب و هوایی به مزارع زیتون و

انگور در نواحی مدیترانه ای آسیب می رساند؟

۴- جنگل های مخروطی (سوزنی برگ ها) بیشتر

در کدام کشورهای اروپا رویده اند؟ اهمیت آنها چیست؟

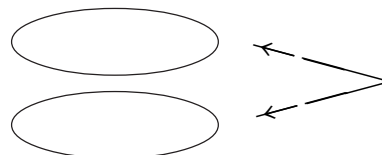
۵- کدام ناحیه ی اروپا دارای آب و هوای

اقیانوسی است؟

سوئد و فنلاند سواحل مدیترانه

انگلستان و ایرلند مرکز و شرق اروپا

۶- آب و هوای مدیترانه ای دو ویژگی دارد:

از مناطق دیگر جهان که دارای آب و هوای نوع مدیترانه‌ای هستند می‌توان کالیفرنیا، مرکزی، شیلی مرکزی، شمال غربی و جنوب استرالیا و نیز کرانه‌های جنوبی دریای خزر را در ایران نام برد.

آب و هوای معتدل اقیانوسی: به آب و هوایی که تحت تأثیر عرض جغرافیایی و نزدیکی به دریا شکل می‌گیرد آب و هوای معتدل اقیانوسی گفته می‌شود. رطوبت ناشی از دریا باعث خنک شدن نسبی هوا در تابستان و ملایم و گرم شدن نسبی آن در زمستان می‌شود و تغییر درجه حرارت سالانه‌ی آن زیاد نیست زیرا درجه حرارت سالانه در این اقلیم تحت تأثیر ذخیره‌ی انرژی دریافتی از خورشید در آب‌های دریاهاست.

این‌گونه آب و هوا که بیشتر در کرانه‌های غربی سرزمین‌های عرض متوسط و همچنین در جزایر دیده می‌شود با مقدار محسوسی ابر و باران همراه است.

زیتون: زیتون گیاه بومی نواحی مدیترانه‌ای است. سرعت رشد آن کم بوده و عمر بسیاری دارد، برگ‌هایش همیشه سبز و به شکل بیضوی هستند. از میوه‌ی آن روغن تهیه کرده و یا خود میوه را به مصرف غذایی می‌رسانند.

در صابون سازی نیز از روغن آن استفاده می‌کنند. در دیگر قسمت‌های جهان نیز که آب و هوای مدیترانه‌ای دارد باغ‌های زیتون فراوان است.

عنوان درس: ویژگی‌های انسانی قاره‌ی اروپا چیست؟

هدف کلی: آشنایی با ویژگی‌های اروپا

هدف‌های جزئی:

- ۱- آگاهی از این که قاره‌ی اروپا با وجود مساحت کم قاره‌ی با جمعیت متراکم است.
- ۲- آشنایی با عوامل مؤثر در تراکم جمعیت.
- ۳- آگاهی از کاهش رشد جمعیت در اروپا.
- ۴- آشنایی با نژاد و زبان مردم اروپا.
- ۵- آشنایی با دین و مذهب در اروپا.

هدف‌های رفتاری: دانش‌آموزان پس از پایان درس باید بتوانند:

- ۱- به پر جمعیت بودن این قاره در مقایسه با وسعت کم آن اشاره کنند.
- ۲- عوامل مؤثر در تراکم جمعیت اروپا را بیان کنند.
- ۳- سبب پایین بودن نرخ زاد و ولد در اروپا را بیان کنند و چند کشور را مثال بزنند.
- ۴- نوع نژاد و زبان‌های مردم اروپا را نام ببرند.
- ۵- دین اکثریت مردم و شاخه‌های دین مسیح را نام ببرند.
- ۶- چند کشور اروپایی را که مسلمانان در آن زندگی می‌کنند مثال بزنند.

وسایل مورد نیاز: نقشه‌ها و عکس‌های کتاب، گچ و تخته.
ابتدا از دانش‌آموزان بخواهید که به نقشه‌ی جمعیت مندرج در کتاب توجه کنند و برخی از نواحی اروپا پر جمعیت را نام ببرند. از آنها سؤال کنید آیا بیشتر نواحی اروپا پر جمعیت است؟ آیا نواحی خالی از جمعیت در اروپا زیاد است؟ سپس با استفاده از آموخته‌های قبلی دانش‌آموزان (درس جمعیت در قاره آسیا) بخواهید عوامل

مؤثر در تراکم و تفرق جمعیت در اروپا را نام ببرند و بپرسید آیا در اروپا عوامل «تراکم جمعیت» بیشتر است یا عوامل «تفرق جمعیت» و باز با استفاده از آموخته‌های قبلی آنان را متوجه سازید که به عوامل طبیعی مثبت مثل رودخانه‌های فراوان، واقع بودن در منطقه‌ی معتدل، پوشش گیاهی سرسبز در اغلب نواحی، آب و هوای مناسب و ... اشاره کنند. عوامل مؤثر در پراکندگی جمعیت و مشخصات طبیعی اروپا را پس از پاسخ دانش‌آموزان روی تخته بنویسید و به این عوامل، عوامل انسانی، مثل کشاورزی پیشرفته و صنایع، را نیز اضافه کنید. سپس دانش‌آموزان را به مشاهده‌ی نقشه‌ی پراکندگی مذاهب ارجاع دهید. اسامی مذاهب دین مسیح را روی تخته بنویسید و درباره آنها توضیح دهید. از بچه‌ها بخواهید «آیا می‌دانید» مربوط به کشور - شهر واتیکان را مطالعه کنند. بعد به وجود مسلمانان در اروپا و نفوذ دین اسلام در این قاره اشاره کنید و از دانش‌آموزان بخواهید کشورهای اروپایی را که دارای جمعیت مسلمان هستند روی نقشه‌ی سیاسی اروپا نشان دهند و نام آن کشورها را روی تخته بنویسید. در پایان بخواهید فعالیت‌ها را در کلاس پاسخ دهند و پاسخ‌های آنها را تصحیح کنید.

پاسخ صحیح فعالیت‌های کتاب:

۱- زیاد، کم، زیاد، کم

۲- مسیحی، کاتولیک، پروتستان، ارتدکس

۳- شبه جزیره بالکان (آلبانی، بوسنی و هرزگوین، بلغارستان، بخش اروپایی ترکیه).

۴- واتیکان (من چه کشوری هستم)

نمونه‌ی پرسش‌های ارزش‌یابی:

۱- آیا پرجمعیت‌ترین نواحی اروپا در کنار رودهای مهم آن قرار دارند؟

بلی خیر

۲- بیشتر ساکنان اروپا از دین ... پیروی می‌کنند.

۳- ساکنان اروپا از نژاد ... هستند.

۴- هریک از زبان‌های مردم اروپا چه ریشه‌ای دارد؟ با علامت * تعیین کنید.

۵- کدام یک از نواحی زیر در اروپا پرجمعیت است؟

۱) مراکز صنعتی ۲) شمال اروپا

۳) کوه‌های آلپ ۴) جزیره‌ی ایسلند

۶- اکثر مسلمانان اروپا در کدام یک از شبه‌جزایر زندگی می‌کنند؟

۱) اسکاندیناوی ۲) ایبری

۳) بالکان ۴) ایتالیا

۷- چه عواملی موجب شده است که تراکم جمعیت در اروپا زیاد باشد؟ توضیح دهید.

۸- رشد جمعیت (زاد و ولد) قاره‌ی اروپا در

مقایسه با قاره‌ی آسیا و آفریقا چگونه است؟

کم زیاد

زبان	روسی	ایتالیایی	آلمانی	لهستانی	اسپانیایی	انگلیسی
ریشه لاتین		*				
ژرمنی						
اسلاو						

۹- دو کشور اروپایی که با کاهش رشد جمعیت روبه‌رو هستند نام ببرید. ... و ...

— نمونه‌ی فعالیت‌های کتاب

دانستنی‌های معلم:

کاتولیک: در رأس کلیسای کاتولیک پاپ (به معنای پدر) قرار دارد و مقر پاپ در شهر واتیکان است به عقیده کاتولیک‌ها پاپ مصون از هرگونه اشتباه و خطاست. در کلیسای کاتولیک روحانیون مذهبی رهبری دین را برعهده دارند و رجال کلیسا نباید ازدواج کنند.

ارتدوکس: مسیحیانی هستند که بر اثر اختلافاتی از هزار سال پیش بتدریج از کلیسای کاتولیک رُم فاصله گرفتند. مهمترین مسئله مذهبی مورد اختلاف میان این دو دسته این است که ارتدوکس‌ها روح القدس را تنها ناشی از پدر می‌دانند ولی به عقیده‌ی کاتولیک‌ها روح القدس منبعث از پسر می‌باشد. مردم کشورهایی چون یونان، روسیه، صربستان و رومانی کلیساهای خودمختاری بوجود آوردند که با پاپ در ارتباط نیستند. رجال کلیسای ارتدوکس در انتخاب همسر آزادند.

پروتستان: به علت انحطاط در دستگاه پاپ نخستین مخالفت با پاپ با اعتراض مارتین لوتر کشیش آلمانی در اوائل قرن شانزدهم آغاز شد و پایه‌گذار مسیحیت بدون پاپ گردید. لوتر خرید و فروش بهشت و بخشایش گناه به وسیله میانجیگری اولیای مسیحی را باطل دانست و عقیده داشت فقط ایمان برای نجات انسان کافیست.

واتیکان (SCU): واتیکان کشوری کوچک در کنار شهر رم در ایتالیاست. نام واتیکان از کلمه‌ی واتیکانو (در زبان لاتین Vaticanus) گرفته شده و آن نام یکی از تپه‌های هفت‌گانه‌ی شهر رم می‌باشد. لازم

به تذکر است که شهر رم در روزگار باستان بر روی هفت تپه در ساحل رود تیبر (Tiber) بنا شده بود. در محل تپه‌ی واتیکانو نخستین مراکز تجمع مسیحیان در امپراطوری روم و در شهر رم بوجود آمد و چون بعدها محل استقرار پاپ شد به صورت قلعه‌ای درآمد. بخصوص آنکه بر اثر تهاجمات اقوام و تحولات سیاسی شهر رم مکرراً ویران و تاراج می‌گردید به همین جهت قلعه‌ی واتیکان به‌عنوان مقر و مرکز استقرار پاپ‌ها باقی ماند و مدت‌ها به صورت مرکزی معنوی و دنیوی بر قسمتهای وسیعی از ایتالیا حکومت کرد تا آنکه در سال ۱۹۲۹ طی موافقت نامه‌ای با دولت ایتالیا در حدود و موقعیت فعلی شکل گرفت و مستقل شد و با نام کشور-شهر واتیکان به رسمیت شناخته شد زیرا با آن که خود دولتی به‌شمار می‌آید وسعتی بیش از یک شهر ندارد و انجام بسیاری از امور آن را نیز دولت ایتالیا متقبل شده است و حفاظت و امنیت آن نیز بر عهده‌ی یک گروه کوچک از محافظان سوئیسی است. واتیکان به لحاظ حفظ آثار معتبر و مشهور معماری و نقاشی همه ساله عده‌ی بسیاری جهان‌گرد را به سوی خود جلب می‌کند و از این راه عوایدی کسب می‌کند. قسمت‌های مختلف قلعه واتیکان امروزی شامل آثاری از پاپ‌هایی است که در آن حکمروایی کرده و مسیحیان کاتولیک جهان را رهبری می‌کرده‌اند. نام بین‌المللی این کشور واتیکان سیتی (Vatican City) است و در زبان محلی، آن را چیتسا دال واتیکانو/ قلعه واتیکان (Citadel Vaticano) می‌گویند. در منابع دوره‌ی قاجاریه به واتیکان نام پاپ رم نیز اطلاق شده اگر چه این نام در اصل خطاب به شخص است تا نامیدن یک کشور.

جمهوری بوسنی و هرزگوین به صورت یک کشور فدراتیو (شامل سه بخش) اداره می‌شود که هر بخش (استان) آن از خودمختاری نسبی برخوردار است. در هر بخش که اقلیت‌های صرب یا کروات یا مسلمان حضور بیشتری دارند، از مقررات داخلی خود پیروی می‌کنند. شروع جنگ در این جمهوری مانع از رشد و توسعه اقتصادی گردید، اما علی‌رغم این موضوع، کشاورزی آن با تولید محصولاتی چون گندم، ذرت، سیب‌زمینی و چغندر قند و میوه از رشد خوبی برخوردار است. پرورش گوسفند و گاو جزء فعالیت‌های دامپروری مردم این کشور است و معادن آن عبارتند از: سنگ آهن، بوکسیت، سنگ‌روی و سرب، زغال‌سنگ، نفت و گاز طبیعی.

صنایع بوسنی و هرزگوین نیز شامل صنایع فولاد، صنایع شیمیایی، سیمان‌سازی، نساجی، اسلحه‌سازی و وسایل الکتریکی است.

جمهوری بوسنی و هرزگوین: فدراسیون سابق یوگسلاوی متشکل از ۶ جمهوری مستقل به نام‌های صربستان، اسلونی، کرواسی، بوسنی و هرزگوین، مونتنگرو و مقدونیه و دو منطقه‌ی خودمختار در داخل صربستان بود. در سال ۱۹۹۲ میلادی، پس از فروپاشی نظام سوسیالیستی شوروی برخی از جمهوری‌های یوگسلاوی نیز اعلام استقلال نمودند.

جمهوری تازه استقلال یافته‌ی بوسنی که از اطراف به مونتنگرو، صربستان و کرواسی محدود می‌شد از سوی اقلیت صرب این جمهوری مورد هجوم قرار گرفت و جنگ چند ساله‌ای به این جمهوری تحمیل شد. نیروهای صرب با حمایت برخی دولت‌های غربی به جنایات هولناکی دست زدند. ثمره این جنگ‌ها هزاران کشته و میلیون‌ها مسلمان آواره بود. بالاخره با هدایت و نظارت آمریکا در این جمهوری مسلمان نشین، قرارداد صلحی معروف به دیتون منعقد شد که به موجب آن

عنوان درس: چرا اقتصاد اروپا پیشرفته است؟

هدف کلی: آشنایی با ویژگی‌های اقتصادی اروپا

هدف‌های جزئی:

- ۱- شناخت اروپا به عنوان وارد کننده‌ی مواد اولیه و صادر کننده‌ی کالاهای صنعتی.
- ۲- آشنایی با منابع نفت و زغال‌سنگ اروپا در دریای شمال.
- ۳- آشنایی با علل استعمارگری اروپا.
- ۴- آشنایی با نام چند کشور صنعتی اروپا.
- ۵- آشنایی با نام چند محصول کشاورزی مدیترانه‌ای.
- ۶- آشنایی با نام دو کشور موفق اروپا در زمینه‌ی فعالیت دام‌داری.
- ۷- آگاهی از علل رونق ماهی‌گیری در اروپا.
- ۸- آشنایی با علل رونق جهان‌گردی و نام دو کشور موفق در این رشته.

هدف‌های رفتاری: دانش‌آموزان پس از پایان درس باید بتوانند:

- ۱- منابع زیرزمینی زغال‌سنگ و نفت دریای شمال را به عنوان منابع قاره‌ی اروپا نام ببرند.
- ۲- علت وارد شدن منابع معدنی مواد اولیه به اروپا را بیان کنند.
- ۳- سه کشور صنعتی اروپا را نام ببرند.
- ۴- علل رونق جهان‌گردی در اروپا را بیان کنند.
- ۵- دو کشور موفق در زمینه‌ی دام‌داری و دو کشور موفق در زمینه‌ی جهان‌گردی را نام ببرند.
- ۶- علت پیشرفته بودن کشاورزی اروپا را بیان کنند.
- ۷- علت رونق ماهی‌گیری در اروپا را بیان کنند و مهم‌ترین کشور را در این زمینه نام ببرند.

توضیح دهید و به کشورهای اسپانیا، پرتغال، انگلستان و فرانسه و دست‌اندازی آنها به آسیا و آفریقا اشاره کنید. سپس در کنار انواع فعالیت‌های اقتصادی که روی تخته نوشته‌اید نام کشورهای اروپایی مهم در آن زمینه را نیز بنویسید. از دانش‌آموزان بخواهید به عکس جاذبه‌ی جهان‌گردی کتاب و احیاناً عکس‌هایی که شما به کلاس برده‌اید توجه کنند و درباره‌ی جهان‌گردپذیر بودن قاره‌ی اروپا و کشورهای آن که از این راه درآمد سرشار به دست می‌آورند توضیح دهید. دانش‌آموزان به‌طور گروهی فعالیت‌های درس را در کلاس پاسخ دهند. فعالیت شماره ۵ را می‌توانید برای تکلیف منزل در نظر بگیرید. پاسخ صحیح فعالیت‌ها را برای بچه‌ها بگویید.

پاسخ صحیح فعالیت‌های کتاب:

۱- زیرا منابع معدنی و محصولات اولیه در اروپا کم است و اروپائیان با پیشرفت در دریانوردی به سایر قاره‌های جهان روی آوردند و با استعمارگری ثروتها و منابع نواحی دیگر جهان را غارت می‌کردند تا بتوانند صنایع خود را توسعه دهند.

۲- زیرا از شیوه‌های علمی و ماشین‌آلات جدید استفاده می‌کند.

۳- زیرا اروپا دارای جاذبه‌های فراوان مثل سواحل طولانی و آفتابی، مراکز فرهنگی و تاریخی متعدد نظیر موزه‌ها، کلیساها، نواحی مربوط به ورزش‌های زمستانی (کوه‌های آلپ) و فروشگاه‌ها و مراکز خرید متعدد می‌باشد.

۴- انگلستان - فرانسه - آلمان.

- اسپانیا - ایتالیا

وسایل مورد نیاز: نقشه‌ی اقتصادی اروپا (مصور) نقشه‌ها و عکس‌های کتاب، عکس‌هایی از صنایع، کشاورزی و دام‌داری و ماهی‌گیری در اروپا و جاذبه‌های جهان‌گردی اروپا، در صورت امکان.

روش پیشنهادی ارائه‌ی درسی: از دانش‌آموزان سؤال کنید که فعالیت‌های اقتصادی پاسخ‌های داده شده را یکی از دانش‌آموزان به‌صورت ستونی روی تخته یادداشت کند. سپس از دانش‌آموزان بخواهید شرایط یا امکانات مناسب را برای هر نوع فعالیت نام ببرند و آنها را روی تخته بنویسید.

فعالیت‌های صنعتی: معدن، انرژی، سرمایه، نیروی کار و ...

فعالیت‌های کشاورزی: زمین حاصل‌خیز، باران کافی یا سیستم‌های آبیاری، ماشین‌آلات و ...

فعالیت‌های دام‌داری: مراتع و چمنزارهای وسیع، وسایل دام‌پزشکی، تجهیزات مربوط به دام‌داری ...

فعالیت‌های ماهی‌گیری: مجاورت با رودهای بزرگ و دریاها، پهناور، کشتی‌های ماهی‌گیری، وسایل پیشرفته صید و ...

فعالیت‌های جهان‌گردی: آثار تاریخی، هنری، فرهنگی، موزه، جاذبه‌های طبیعی، وسایل حمل و نقل مناسب و ...

برای دانش‌آموزان توضیح دهید که به‌طور کلی منابع زیرزمینی قاره‌ی اروپا کم است و در گذشته کشورهای اروپایی به منظور دستیابی به منابع سایر کشورها به استعمار و بهره‌کشی از دیگر نواحی جهان می‌پرداختند. درباره‌ی واژه‌ی استعمار و استعمارگر

– هلند – دانمارک

پاره‌خط به هم مربوط کنید.

– نروژ

الف – اسپانیا

ماهی‌گیری

– دانش‌آموزان با مراجعه به نقشه‌ی سیاسی

ب – آلمان

جهان‌گردی

کتاب نام این کشورها را بر روی نقشه علامت می‌زنند.

۵ – ۱ – نفت ۲ – آلمان

ج – نروژ

دام‌داری

۳ – اسپانیا ۴ – زیتون ۵ – آلب

صنعت

د – دانمارک

نمونه‌ی پرسش‌های ارزش‌یابی:

۵ – آیا کشاورزی اروپا پیشرفته است؟

۱ – اروپائیان برای جبران کمبود منابع معدنی

بلی خیر

خود در گذشته.....

به چه دلیل؟

امروزه.....

۶ – آیا منابع معدنی و زیرزمینی در قاره‌ی اروپا

۲ – مهم‌ترین منابع نفتی اروپا در... قرار دارد.

فراوان است؟ بلی خیر

۳ – سه محصول کشاورزی مدیترانه‌ای در اروپا

به چه دلیل؟

عبارتند از: ... ، ... و

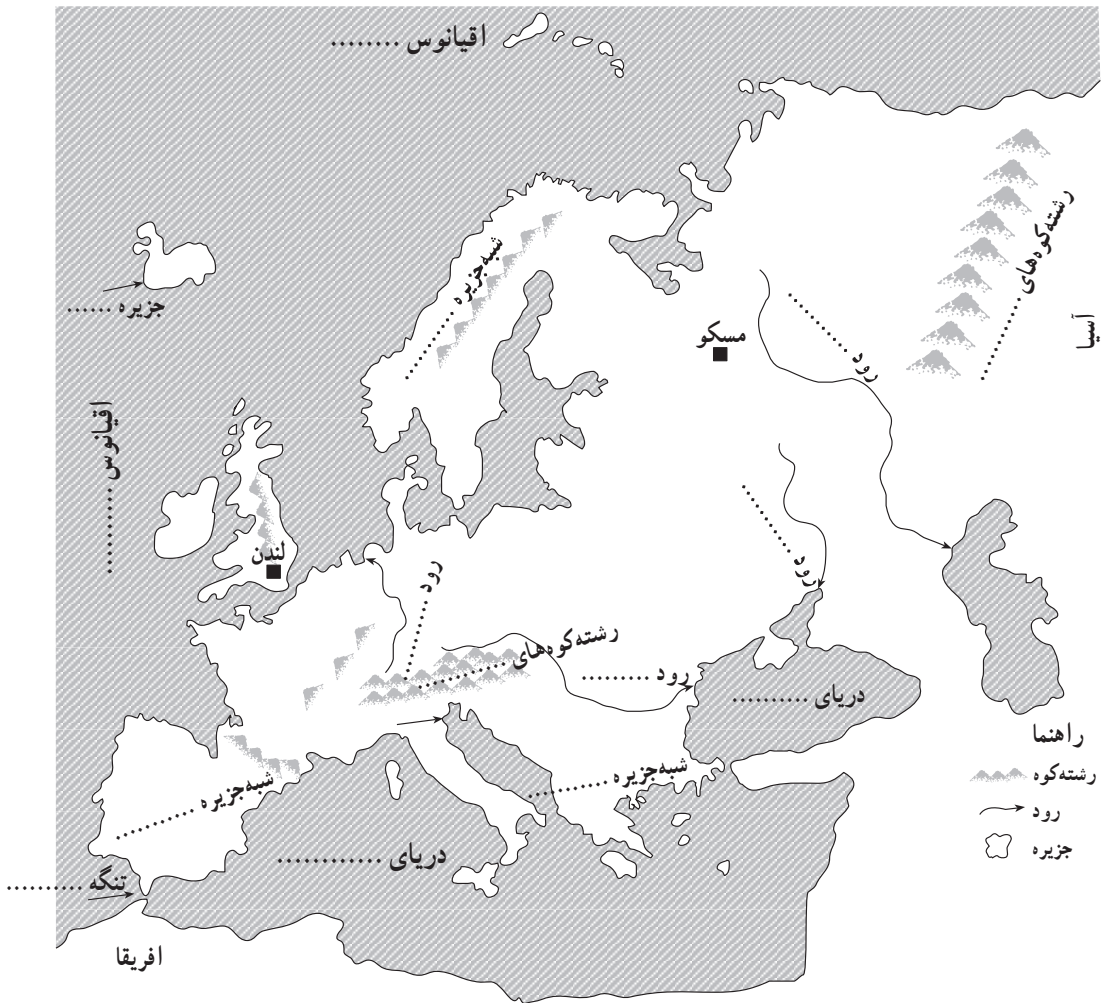
۷ – چه عواملی موجب رونق جهان‌گردی در

۴ – هر یک از کشورهای زیر در کدام نوع

اروپا شده است؟

فعالیت اقتصادی، پیشرفت بیشتری دارند؟ با یک

نقشه‌ی گنگ طبیعی اروپا

نقشه گنگ اروپا را در مدرسه تکثیر و جهت پاسخگویی به دانش‌آموزان بدهید.

— نمونه‌ی فعالیت‌های کتاب:

- ۱- روی نقشه نام اقیانوس‌ها و دریاهای اطراف قاره‌ی اروپا را بنویسید.
- ۲- نام رودهای مهم اروپا (دانوب، ولگا، دُن و راین) را روی نقشه مشخص کنید.
- ۳- نام رشته کوه‌ها را بنویسید.
- ۴- نام سه شبه جزیره‌ی مهم این قاره را بنویسید.
- ۵- نام تنگه‌ای را که روی این نقشه مشخص شده بنویسید. این تنگه اروپا را از کدام قاره جدا می‌کند؟
- ۶- نقشه را به سلیقه‌ی خود رنگ‌آمیزی کنید.